

ZAKON

O POTVRĐIVANJU KONVENCIJE O NADLEŽNOSTI, MERODAVNOM PRAVU, PRIZNANJU I IZVRŠENJU ODLUKA I SARADNJI U MATERIJU RODITELJSKE ODGOVORNOSTI I MERA ZA ZAŠTITU DECE

Član 1.

Potvrđuje se Konvencija o nadležnosti, merodavnom pravu, priznanju i izvršenju odluka i saradnji u materiji roditeljske odgovornosti i mera za zaštitu dece, koja je pod okriljem Haške konferencije za međunarodno privatno pravo zaključena u Hagu 19. oktobra 1996. godine, u originalu na engleskom i francuskom jeziku.

Član 2.

Tekst Konvencije o nadležnosti, merodavnom pravu, priznanju i izvršenju odluka i saradnji u materiji roditeljske odgovornosti i mera za zaštitu dece, u originalu na engleskom jeziku i u prevodu na srpski jezik glasi:

CONVENTION ON JURISDICTION, APPLICABLE LAW, RECOGNITION, ENFORCEMENT AND CO-OPERATION IN RESPECT OF PARENTAL RESPONSIBILITY AND MEASURES FOR THE PROTECTION OF CHILDREN

Concluded 19 October 1996.

The States signatory to the present Convention,

Considering the need to improve the protection of children in international situations,

Wishing to avoid conflicts between their legal systems in respect of jurisdiction, applicable law, recognition and enforcement of measures for the protection of children,

Recalling the importance of international co-operation for the protection of children,

Confirming that the best interests of the child are to be a primary consideration,

Noting that the Convention of 5 October 1961 concerning the powers of authorities and the law applicable in respect of the protection of minors is in need of revision,

Desiring to establish common provisions to this effect, taking into account the United Nations Convention on the Rights of the Child of 20 November 1989,

Have agreed on the following provisions:

CHAPTER I – SCOPE OF THE CONVENTION

Article 1

(1) The objects of the present Convention are:

a) to determine the State whose authorities have jurisdiction to take measures directed to the protection of the person or property of the child;

b) to determine which law is to be applied by such authorities in exercising their jurisdiction;

c) to determine the law applicable to parental responsibility;

d) to provide for the recognition and enforcement of such measures of protection in all Contracting States;

e) to establish such co-operation between the authorities of the Contracting States as may be necessary in order to achieve the purposes of this Convention.

(2) For the purposes of this Convention, the term 'parental responsibility' includes parental authority, or any analogous relationship of authority determining the rights, powers and responsibilities of parents, guardians or other legal representatives in relation to the person or the property of the child.

Article 2

The Convention applies to children from the moment of their birth until they reach the age of 18 years.

Article 3

The measures referred to in Article 1 may deal in particular with:

a) the attribution, exercise, termination or restriction of parental responsibility, as well as its delegation;

b) rights of custody, including rights relating to the care of the person of the child and, in particular, the right to determine the child's place of residence, as well as rights of access including the right to take a child for a limited period of time to a place other than the child's habitual residence;

c) guardianship, curatorship and analogous institutions;

d) the designation and functions of any person or body having charge of the child's person or property, representing or assisting the child;

e) the placement of the child in a foster family or in institutional care, or the provision of care by kafala or an analogous institution;

f) the supervision by a public authority of the care of a child by any person having charge of the child;

g) the administration, conservation or disposal of the child's property.

Article 4

The Convention does not apply to:

a) the establishment or contesting of a parent-child relationship;

b) decisions on adoption, measures preparatory to adoption, or the annulment or revocation of adoption;

c) the name and forenames of the child;

d) emancipation;

e) maintenance obligations;

f) trusts or succession;

- g) social security;
- h) public measures of a general nature in matters of education or health;
- i) measures taken as a result of penal offences committed by children;
- j) decisions on the right of asylum and on immigration.

CHAPTER II – JURISDICTION

Article 5

(1) The judicial or administrative authorities of the Contracting State of the habitual residence of the child have jurisdiction to take measures directed to the protection of the child's person or property.

(2) Subject to Article 7, in case of a change of the child's habitual residence to another Contracting State, the authorities of the State of the new habitual residence have jurisdiction.

Article 6

(1) For refugee children and children who, due to disturbances occurring in their country, are internationally displaced, the authorities of the Contracting State on the territory of which these children are present as a result of their displacement have the jurisdiction provided for in paragraph 1 of Article 5.

(2) The provisions of the preceding paragraph also apply to children whose habitual residence cannot be established.

Article 7

(1) In case of wrongful removal or retention of the child, the authorities of the Contracting State in which the child was habitually resident immediately before the removal or retention keep their jurisdiction until the child has acquired a habitual residence in another State, and

a) each person, institution or other body having rights of custody has acquiesced in the removal or retention; or

b) the child has resided in that other State for a period of at least one year after the person, institution or other body having rights of custody has or should have had knowledge of the whereabouts of the child, no request for return lodged within that period is still pending, and the child is settled in his or her new environment.

(2) The removal or the retention of a child is to be considered wrongful where:

a) it is in breach of rights of custody attributed to a person, an institution or any other body, either jointly or alone, under the law of the State in which the child was habitually resident immediately before the removal or retention; and

b) at the time of removal or retention those rights were actually exercised, either jointly or alone, or would have been so exercised but for the removal or retention.

The rights of custody mentioned in sub-paragraph a above, may arise in particular by operation of law or by reason of a judicial or administrative decision, or by reason of an agreement having legal effect under the law of that State.

(3) So long as the authorities first mentioned in paragraph 1 keep their jurisdiction, the authorities of the Contracting State to which the child has been removed or in which he or she has been retained can take only such urgent

measures under Article 11 as are necessary for the protection of the person or property of the child.

Article 8

(1) By way of exception, the authority of a Contracting State having jurisdiction under Article 5 or 6, if it considers that the authority of another Contracting State would be better placed in the particular case to assess the best interests of the child, may either

- request that other authority, directly or with the assistance of the Central Authority of its State, to assume jurisdiction to take such measures of protection as it considers to be necessary, or

- suspend consideration of the case and invite the parties to introduce such a request before the authority of that other State.

(2) The Contracting States whose authorities may be addressed as provided in the preceding paragraph are:

- a) a State of which the child is a national,
- b) a State in which property of the child is located,
- c) a State whose authorities are seized of an application for divorce or legal separation of the child's parents, or for annulment of their marriage,
- d) a State with which the child has a substantial connection.

(3) The authorities concerned may proceed to an exchange of views.

(4) The authority addressed as provided in paragraph 1 may assume jurisdiction, in place of the authority having jurisdiction under Article 5 or 6, if it considers that this is in the child's best interests.

Article 9

(1) If the authorities of a Contracting State referred to in Article 8, paragraph 2, consider that they are better placed in the particular case to assess the child's best interests, they may either

- request the competent authority of the Contracting State of the habitual residence of the child, directly or with the assistance of the Central Authority of that State, that they be authorised to exercise jurisdiction to take the measures of protection which they consider to be necessary, or

- invite the parties to introduce such a request before the authority of the Contracting State of the habitual residence of the child.

(2) The authorities concerned may proceed to an exchange of views.

(3) The authority initiating the request may exercise jurisdiction in place of the authority of the Contracting State of the habitual residence of the child only if the latter authority has accepted the request.

Article 10

(1) Without prejudice to Articles 5 to 9, the authorities of a Contracting State exercising jurisdiction to decide upon an application for divorce or legal separation of the parents of a child habitually resident in another Contracting State, or for annulment of their marriage, may, if the law of their State so provides, take measures directed to the protection of the person or property of such child if

a) at the time of commencement of the proceedings, one of his or her parents habitually resides in that State and one of them has parental responsibility in relation to the child, and

b) the jurisdiction of these authorities to take such measures has been accepted by the parents, as well as by any other person who has parental responsibility in relation to the child, and is in the best interests of the child.

(2) The jurisdiction provided for by paragraph 1 to take measures for the protection of the child ceases as soon as the decision allowing or refusing the application for divorce, legal separation or annulment of the marriage has become final, or the proceedings have come to an end for another reason.

Article 11

(1) In all cases of urgency, the authorities of any Contracting State in whose territory the child or property belonging to the child is present have jurisdiction to take any necessary measures of protection.

(2) The measures taken under the preceding paragraph with regard to a child habitually resident in a Contracting State shall lapse as soon as the authorities which have jurisdiction under Articles 5 to 10 have taken the measures required by the situation.

(3) The measures taken under paragraph 1 with regard to a child who is habitually resident in a non-Contracting State shall lapse in each Contracting State as soon as measures required by the situation and taken by the authorities of another State are recognised in the Contracting State in question.

Article 12

(1) Subject to Article 7, the authorities of a Contracting State in whose territory the child or property belonging to the child is present have jurisdiction to take measures of a provisional character for the protection of the person or property of the child which have a territorial effect limited to the State in question, in so far as such measures are not incompatible with measures already taken by authorities which have jurisdiction under Articles 5 to 10.

(2) The measures taken under the preceding paragraph with regard to a child habitually resident in a Contracting State shall lapse as soon as the authorities which have jurisdiction under Articles 5 to 10 have taken a decision in respect of the measures of protection which may be required by the situation.

(3) The measures taken under paragraph 1 with regard to a child who is habitually resident in a non-Contracting State shall lapse in the Contracting State where the measures were taken as soon as measures required by the situation and taken by the authorities of another State are recognised in the Contracting State in question.

Article 13

(1) The authorities of a Contracting State which have jurisdiction under Articles 5 to 10 to take measures for the protection of the person or property of the child must abstain from exercising this jurisdiction if, at the time of the commencement of the proceedings, corresponding measures have been requested from the authorities of another Contracting State having jurisdiction under Articles 5 to 10 at the time of the request and are still under consideration.

(2) The provisions of the preceding paragraph shall not apply if the authorities before whom the request for measures was initially introduced have declined jurisdiction.

Article 14

The measures taken in application of Articles 5 to 10 remain in force according to their terms, even if a change of circumstances has eliminated the basis upon which jurisdiction was founded, so long as the authorities which have jurisdiction under the Convention have not modified, replaced or terminated such measures.

CHAPTER III – APPLICABLE LAW

Article 15

(1) In exercising their jurisdiction under the provisions of Chapter II, the authorities of the Contracting States shall apply their own law.

(2) However, in so far as the protection of the person or the property of the child requires, they may exceptionally apply or take into consideration the law of another State with which the situation has a substantial connection.

(3) If the child's habitual residence changes to another Contracting State, the law of that other State governs, from the time of the change, the conditions of application of the measures taken in the State of the former habitual residence.

Article 16

(1) The attribution or extinction of parental responsibility by operation of law, without the intervention of a judicial or administrative authority, is governed by the law of the State of the habitual residence of the child.

(2) The attribution or extinction of parental responsibility by an agreement or a unilateral act, without intervention of a judicial or administrative authority, is governed by the law of the State of the child's habitual residence at the time when the agreement or unilateral act takes effect.

(3) Parental responsibility which exists under the law of the State of the child's habitual residence subsists after a change of that habitual residence to another State.

(4) If the child's habitual residence changes, the attribution of parental responsibility by operation of law to a person who does not already have such responsibility is governed by the law of the State of the new habitual residence.

Article 17

The exercise of parental responsibility is governed by the law of the State of the child's habitual residence. If the child's habitual residence changes, it is governed by the law of the State of the new habitual residence.

Article 18

The parental responsibility referred to in Article 16 may be terminated, or the conditions of its exercise modified, by measures taken under this Convention.

Article 19

(1) The validity of a transaction entered into between a third party and another person who would be entitled to act as the child's legal representative under

the law of the State where the transaction was concluded cannot be contested, and the third party cannot be held liable, on the sole ground that the other person was not entitled to act as the child's legal representative under the law designated by the provisions of this Chapter, unless the third party knew or should have known that the parental responsibility was governed by the latter law.

(2) The preceding paragraph applies only if the transaction was entered into between persons present on the territory of the same State.

Article 20

The provisions of this Chapter apply even if the law designated by them is the law of a non-Contracting State.

Article 21

(1) In this Chapter the term "law" means the law in force in a State other than its choice of law rules.

(2) However, if the law applicable according to Article 16 is that of a non-Contracting State and if the choice of law rules of that State designate the law of another non-Contracting State which would apply its own law, the law of the latter State applies. If that other non-Contracting State would not apply its own law, the applicable law is that designated by Article 16.

Article 22

The application of the law designated by the provisions of this Chapter can be refused only if this application would be manifestly contrary to public policy, taking into account the best interests of the child.

CHAPTER IV – RECOGNITION AND ENFORCEMENT

Article 23

(1) The measures taken by the authorities of a Contracting State shall be recognised by operation of law in all other Contracting States.

(2) Recognition may however be refused:

a) if the measure was taken by an authority whose jurisdiction was not based on one of the grounds provided for in Chapter II;

b) if the measure was taken, except in a case of urgency, in the context of a judicial or administrative proceeding, without the child having been provided the opportunity to be heard, in violation of fundamental principles of procedure of the requested State;

c) on the request of any person claiming that the measure infringes his or her parental responsibility, if such measure was taken, except in a case of urgency, without such person having been given an opportunity to be heard;

d) if such recognition is manifestly contrary to public policy of the requested State, taking into account the best interests of the child;

e) if the measure is incompatible with a later measure taken in the non-Contracting State of the habitual residence of the child, where this later measure fulfils the requirements for recognition in the requested State;

f) if the procedure provided in Article 33 has not been complied with.

Article 24

Without prejudice to Article 23, paragraph 1, any interested person may request from the competent authorities of a Contracting State that they decide on the recognition or non-recognition of a measure taken in another Contracting State. The procedure is governed by the law of the requested State.

Article 25

The authority of the requested State is bound by the findings of fact on which the authority of the State where the measure was taken based its jurisdiction.

Article 26

(1) If measures taken in one Contracting State and enforceable there require enforcement in another Contracting State, they shall, upon request by an interested party, be declared enforceable or registered for the purpose of enforcement in that other State according to the procedure provided in the law of the latter State.

(2) Each Contracting State shall apply to the declaration of enforceability or registration a simple and rapid procedure.

(3) The declaration of enforceability or registration may be refused only for one of the reasons set out in Article 23, paragraph 2.

Article 27

Without prejudice to such review as is necessary in the application of the preceding Articles, there shall be no review of the merits of the measure taken.

Article 28

Measures taken in one Contracting State and declared enforceable, or registered for the purpose of enforcement, in another Contracting State shall be enforced in the latter State as if they had been taken by the authorities of that State. Enforcement takes place in accordance with the law of the requested State to the extent provided by such law, taking into consideration the best interests of the child.

CHAPTER V – CO-OPERATION

Article 29

(1) A Contracting State shall designate a Central Authority to discharge the duties which are imposed by the Convention on such authorities.

(2) Federal States, States with more than one system of law or States having autonomous territorial units shall be free to appoint more than one Central Authority and to specify the territorial or personal extent of their functions. Where a State has appointed more than one Central Authority, it shall designate the Central Authority to which any communication may be addressed for transmission to the appropriate Central Authority within that State.

Article 30

(1) Central Authorities shall co-operate with each other and promote co-operation amongst the competent authorities in their States to achieve the purposes of the Convention.

(2) They shall, in connection with the application of the Convention, take appropriate steps to provide information as to the laws of, and services available in, their States relating to the protection of children.

Article 31

The Central Authority of a Contracting State, either directly or through public authorities or other bodies, shall take all appropriate steps to:

- a) facilitate the communications and offer the assistance provided for in Articles 8 and 9 and in this Chapter;
- b) facilitate, by mediation, conciliation or similar means, agreed solutions for the protection of the person or property of the child in situations to which the Convention applies;
- c) provide, on the request of a competent authority of another Contracting State, assistance in discovering the whereabouts of a child where it appears that the child may be present and in need of protection within the territory of the requested State.

Article 32

On a request made with supporting reasons by the Central Authority or other competent authority of any Contracting State with which the child has a substantial connection, the Central Authority of the Contracting State in which the child is habitually resident and present may, directly or through public authorities or other bodies,

- a) provide a report on the situation of the child;
- b) request the competent authority of its State to consider the need to take measures for the protection of the person or property of the child.

Article 33

(1) If an authority having jurisdiction under Articles 5 to 10 contemplates the placement of the child in a foster family or institutional care, or the provision of care by kafala or an analogous institution, and if such placement or such provision of care is to take place in another Contracting State, it shall first consult with the Central Authority or other competent authority of the latter State. To that effect it shall transmit a report on the child together with the reasons for the proposed placement or provision of care.

(2) The decision on the placement or provision of care may be made in the requesting State only if the Central Authority or other competent authority of the requested State has consented to the placement or provision of care, taking into account the child's best interests.

Article 34

(1) Where a measure of protection is contemplated, the competent authorities under the Convention, if the situation of the child so requires, may request any authority of another Contracting State which has information relevant to the protection of the child to communicate such information.

(2) A Contracting State may declare that requests under paragraph 1 shall be communicated to its authorities only through its Central Authority.

Article 35

(1) The competent authorities of a Contracting State may request the authorities of another Contracting State to assist in the implementation of measures of protection taken under this Convention, especially in securing the effective

exercise of rights of access as well as of the right to maintain direct contacts on a regular basis.

(2) The authorities of a Contracting State in which the child does not habitually reside may, on the request of a parent residing in that State who is seeking to obtain or to maintain access to the child, gather information or evidence and may make a finding on the suitability of that parent to exercise access and on the conditions under which access is to be exercised. An authority exercising jurisdiction under Articles 5 to 10 to determine an application concerning access to the child, shall admit and consider such information, evidence and finding before reaching its decision.

(3) An authority having jurisdiction under Articles 5 to 10 to decide on access may adjourn a proceeding pending the outcome of a request made under paragraph 2, in particular, when it is considering an application to restrict or terminate access rights granted in the State of the child's former habitual residence.

(4) Nothing in this Article shall prevent an authority having jurisdiction under Articles 5 to 10 from taking provisional measures pending the outcome of the request made under paragraph 2.

Article 36

In any case where the child is exposed to a serious danger, the competent authorities of the Contracting State where measures for the protection of the child have been taken or are under consideration, if they are informed that the child's residence has changed to, or that the child is present in another State, shall inform the authorities of that other State about the danger involved and the measures taken or under consideration.

Article 37

An authority shall not request or transmit any information under this Chapter if to do so would, in its opinion, be likely to place the child's person or property in danger, or constitute a serious threat to the liberty or life of a member of the child's family.

Article 38

(1) Without prejudice to the possibility of imposing reasonable charges for the provision of services, Central Authorities and other public authorities of Contracting States shall bear their own costs in applying the provisions of this Chapter.

(2) Any Contracting State may enter into agreements with one or more other Contracting States concerning the allocation of charges.

Article 39

Any Contracting State may enter into agreements with one or more other Contracting States with a view to improving the application of this Chapter in their mutual relations. The States which have concluded such an agreement shall transmit a copy to the depositary of the Convention.

CHAPTER VI – GENERAL PROVISIONS

Article 40

(1) The authorities of the Contracting State of the child's habitual residence, or of the Contracting State where a measure of protection has been taken, may deliver to the person having parental responsibility or to the person entrusted with

protection of the child's person or property, at his or her request, a certificate indicating the capacity in which that person is entitled to act and the powers conferred upon him or her.

(2) The capacity and powers indicated in the certificate are presumed to be vested in that person, in the absence of proof to the contrary.

(3) Each Contracting State shall designate the authorities competent to draw up the certificate.

Article 41

Personal data gathered or transmitted under the Convention shall be used only for the purposes for which they were gathered or transmitted.

Article 42

The authorities to whom information is transmitted shall ensure its confidentiality, in accordance with the law of their State.

Article 43

All documents forwarded or delivered under this Convention shall be exempt from legalisation or any analogous formality.

Article 44

Each Contracting State may designate the authorities to which requests under Articles 8, 9 and 33 are to be addressed.

Article 45

(1) The designations referred to in Articles 29 and 44 shall be communicated to the Permanent Bureau of the Hague Conference on Private International Law.

(2) The declaration referred to in Article 34, paragraph 2, shall be made to the depositary of the Convention.

Article 46

A Contracting State in which different systems of law or sets of rules of law apply to the protection of the child and his or her property shall not be bound to apply the rules of the Convention to conflicts solely between such different systems or sets of rules of law.

Article 47

On relation to a State in which two or more systems of law or sets of rules of law with regard to any matter dealt with in this Convention apply in different territorial units:

(1) any reference to habitual residence in that State shall be construed as referring to habitual residence in a territorial unit;

(2) any reference to the presence of the child in that State shall be construed as referring to presence in a territorial unit;

(3) any reference to the location of property of the child in that State shall be construed as referring to location of property of the child in a territorial unit;

(4) any reference to the State of which the child is a national shall be construed as referring to the territorial unit designated by the law of that State or, in

the absence of relevant rules, to the territorial unit with which the child has the closest connection;

(5) any reference to the State whose authorities are seised of an application for divorce or legal separation of the child's parents, or for annulment of their marriage, shall be construed as referring to the territorial unit whose authorities are seised of such application;

(6) any reference to the State with which the child has a substantial connection shall be construed as referring to the territorial unit with which the child has such connection;

(7) any reference to the State to which the child has been removed or in which he or she has been retained shall be construed as referring to the relevant territorial unit to which the child has been removed or in which he or she has been retained;

(8) any reference to bodies or authorities of that State, other than Central Authorities, shall be construed as referring to those authorised to act in the relevant territorial unit;

(9) any reference to the law or procedure or authority of the State in which a measure has been taken shall be construed as referring to the law or procedure or authority of the territorial unit in which such measure was taken;

(10) any reference to the law or procedure or authority of the requested State shall be construed as referring to the law or procedure or authority of the territorial unit in which recognition or enforcement is sought.

Article 48

For the purpose of identifying the applicable law under Chapter III, in relation to a State which comprises two or more territorial units each of which has its own system of law or set of rules of law in respect of matters covered by this Convention, the following rules apply:

a) if there are rules in force in such a State identifying which territorial unit's law is applicable, the law of that unit applies;

b) in the absence of such rules, the law of the relevant territorial unit as defined in Article 47 applies.

Article 49

For the purpose of identifying the applicable law under Chapter III, in relation to a State which has two or more systems of law or sets of rules of law applicable to different categories of persons in respect of matters covered by this Convention, the following rules apply:

a) if there are rules in force in such a State identifying which among such laws applies, that law applies;

b) in the absence of such rules, the law of the system or the set of rules of law with which the child has the closest connection applies.

Article 50

This Convention shall not affect the application of the Convention of 25 October 1980 on the Civil Aspects of International Child Abduction, as between Parties to both Conventions. Nothing, however, precludes provisions of this Convention from being invoked for the purposes of obtaining the return of a child who has been wrongfully removed or retained or of organising access rights.

Article 51

In relations between the Contracting States this Convention replaces the Convention of 5 October 1961 concerning the powers of authorities and the law applicable in respect of the protection of minors, and the Convention governing the guardianship of minors, signed at The Hague 12 June 1902, without prejudice to the recognition of measures taken under the Convention of 5 October 1961 mentioned above.

Article 52

(1) This Convention does not affect any international instrument to which Contracting States are Parties and which contains provisions on matters governed by the Convention, unless a contrary declaration is made by the States Parties to such instrument.

(2) This Convention does not affect the possibility for one or more Contracting States to conclude agreements which contain, in respect of children habitually resident in any of the States Parties to such agreements, provisions on matters governed by this Convention.

(3) Agreements to be concluded by one or more Contracting States on matters within the scope of this Convention do not affect, in the relationship of such States with other Contracting States, the application of the provisions of this Convention.

(4) The preceding paragraphs also apply to uniform laws based on special ties of a regional or other nature between the States concerned.

Article 53

(1) The Convention shall apply to measures only if they are taken in a State after the Convention has entered into force for that State.

(2) The Convention shall apply to the recognition and enforcement of measures taken after its entry into force as between the State where the measures have been taken and the requested State.

Article 54

(1) Any communication sent to the Central Authority or to another authority of a Contracting State shall be in the original language, and shall be accompanied by a translation into the official language or one of the official languages of the other State or, where that is not feasible, a translation into French or English.

(2) However, a Contracting State may, by making a reservation in accordance with Article 60, object to the use of either French or English, but not both.

Article 55

(1) A Contracting State may, in accordance with Article 60,

a) reserve the jurisdiction of its authorities to take measures directed to the protection of property of a child situated on its territory;

b) reserve the right not to recognise any parental responsibility or measure in so far as it is incompatible with any measure taken by its authorities in relation to that property.

(2) The reservation may be restricted to certain categories of property.

Article 56

The Secretary General of the Hague Conference on Private International Law shall at regular intervals convoke a Special Commission in order to review the practical operation of the Convention.

CHAPTER VII – FINAL CLAUSES

Article 57

(1) The Convention shall be open for signature by the States which were Members of the Hague Conference on Private International Law at the time of its Eighteenth Session.

(2) It shall be ratified, accepted or approved and the instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands, depositary of the Convention.

Article 58

(1) Any other State may accede to the Convention after it has entered into force in accordance with Article 61, paragraph 1.

(2) The instrument of accession shall be deposited with the depositary.

(3) Such accession shall have effect only as regards the relations between the acceding State and those Contracting States which have not raised an objection to its accession in the six months after the receipt of the notification referred to in sub-paragraph b of Article 63. Such an objection may also be raised by States at the time when they ratify, accept or approve the Convention after an accession. Any such objection shall be notified to the depositary.

Article 59

(1) If a State has two or more territorial units in which different systems of law are applicable in relation to matters dealt with in this Convention, it may at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession declare that the Convention shall extend to all its territorial units or only to one or more of them and may modify this declaration by submitting another declaration at any time.

(2) Any such declaration shall be notified to the depositary and shall state expressly the territorial units to which the Convention applies.

(3) If a State makes no declaration under this Article, the Convention is to extend to all territorial units of that State.

Article 60

(1) Any State may, not later than the time of ratification, acceptance, approval or accession, or at the time of making a declaration in terms of Article 59, make one or both of the reservations provided for in Articles 54, paragraph 2, and 55. No other reservation shall be permitted.

(2) Any State may at any time withdraw a reservation it has made. The withdrawal shall be notified to the depositary.

(3) The reservation shall cease to have effect on the first day of the third calendar month after the notification referred to in the preceding paragraph.

Article 61

(1) The Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of three months after the deposit of the third instrument of ratification, acceptance or approval referred to in Article 57.

(2) Thereafter the Convention shall enter into force:

a) for each State ratifying, accepting or approving it subsequently, on the first day of the month following the expiration of three months after the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession;

b) for each State acceding, on the first day of the month following the expiration of three months after the expiration of the period of six months provided in Article 58, paragraph 3;

c) for a territorial unit to which the Convention has been extended in conformity with Article 59, on the first day of the month following the expiration of three months after the notification referred to in that Article.

Article 62

(1) A State Party to the Convention may denounce it by a notification in writing addressed to the depositary. The denunciation may be limited to certain territorial units to which the Convention applies.

(2) The denunciation takes effect on the first day of the month following the expiration of twelve months after the notification is received by the depositary. Where a longer period for the denunciation to take effect is specified in the notification, the denunciation takes effect upon the expiration of such longer period.

Article 63

The depositary shall notify the States Members of the Hague Conference on Private International Law and the States which have acceded in accordance with Article 58 of the following:

a) the signatures, ratifications, acceptances and approvals referred to in Article 57;

b) the accessions and objections raised to accessions referred to in Article 58;

c) the date on which the Convention enters into force in accordance with Article 61;

d) the declarations referred to in Articles 34, paragraph 2, and 59;

e) the agreements referred to in Article 39;

f) the reservations referred to in Articles 54, paragraph 2, and 55 and the withdrawals referred to in Article 60, paragraph 2;

g) the denunciations referred to in Article 62.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done at The Hague, on the 19th day of October 1996, in the English and French languages, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Government of the Kingdom of the Netherlands, and of which a certified copy shall be sent, through diplomatic channels, to each of the States Members of the Hague Conference on Private International Law at the date of its Eighteenth Session.

KONVENCIJA O NADLEŽNOSTI, MERODAVNOM PRAVU, PRIZNANJU I IZVRŠENJU ODLUKA I SARADNJI U MATERIJU RODITELJSKE ODGOVORNOSTI I MERA ZA ZAŠTITU DECE

Zaključena 19. oktobra 1996. godine.

Države potpisnice ove Konvencije,

Polazeći od potrebe unapređenja zaštite dece u situacijama sa međunarodnim elementom,

U želji da izbegnu sukobe pravnih sistema u materiji nadležnosti, merodavnog prava, priznanja i izvršenja mera za zaštitu dece,

Svesne značaja međunarodne saradnje u oblasti zaštite dece,

Potvrđujući da najbolji interes deteta treba da bude od najveće važnosti,

Konstatujući neophodnost da se izmeni Konvencija od 5. oktobra 1961. godine o nadležnosti organa i merodavnom pravu u materiji zaštite maloletnika,

U želji da u tom cilju ustanove zajedničke odredbe, vodeći računa o Konvenciji Ujedinjenih nacija o pravima deteta od 20. novembra 1989. godine,

Saglasile su se o sledećim odredbama:

GLAVA I – OBIM PRIMENE KONVENCIJE

Član 1.

(1) Ciljevi ove Konvencije su:

a) određivanje države čiji su organi nadležni za preduzimanje mera za zaštitu ličnosti ili imovine deteta;

b) određivanje prava koje će ti organi primenjivati u vršenju svoje nadležnosti;

v) određivanje merodavnog prava za roditeljsku odgovornost;

g) obezbeđivanje priznanja i izvršenja tih mera zaštite u svim državama ugovornicama;

d) uspostavljanje saradnje između organa država ugovornica koja je neophodna za ostvarivanje ciljeva Konvencije.

(2) Za potrebe ove Konvencije, izraz „roditeljska odgovornost“ obuhvata roditeljsko pravo, kao i svaki drugi sličan odnos kojim se određuju prava, ovlašćenja i odgovornosti roditelja, staratelja ili drugih zakonskih zastupnika prema ličnosti i imovini deteta.

Član 2.

Konvencija se primenjuje na decu od trenutka njihovog rođenja do navršenih 18 godina.

Član 3.

Mere predviđene u članu 1. mogu se, između ostalog, odnositi na:

a) sticanje, vršenje, prestanak ili ograničenje roditeljske odgovornosti, kao i na njeno prenošenje;

b) pravo na staranje, uključujući pravo na staranje o ličnosti deteta i naročito pravo na određivanje boravišta deteta, kao i pravo na viđanje deteta, koje obuhvata i pravo da se dete na određeno vreme odvede van mesta svog uobičajenog boravišta;

v) starateljstvo, tutorstvo i slične pravne ustanove;

g) određivanje lica ili organa nadležnih za staranje o ličnosti ili imovini deteta, zastupanje i pružanje pomoći detetu, kao i njihovih funkcija;

d) smeštaj deteta u hraniteljsku porodicu ili u ustanovu za zaštitu dece ili pružanje zaštite putem ustanove kafala ili neke druge slične ustanove;

đ) nadzor javnih organa ovlašćenih za staranje o detetu nad svakim licem kome je dete povereno na staranje;

e) upravljanje, zaštitu ili raspolaganje imovinom deteta.

Član 4.

Konvencija se ne primenjuje na:

a) utvrđivanje ili osporavanje očinstva, odnosno materinstva;

b) odluke o usvojenju, mere koje prethode usvojenju, kao i poništaj ili raskid usvojenja;

v) lično ime deteta;

g) emancipaciju;

d) obaveze izdržavanja;

đ) trast i nasleđivanje;

e) socijalno osiguranje;

ž) javne mere opšteg karaktera u oblasti obrazovanja ili zdravlja;

z) mere koje su određene prema detetu kao izvršiocu krivičnog dela;

i) odluke o pravu na azil i useljavanje.

GLAVA II – NADLEŽNOST

Član 5.

(1) Sudski ili upravni organi države ugovornice u kojoj dete ima uobičajeno boravište nadležni su da odrede mere za zaštitu ličnosti i imovine deteta.

(2) Ako dete zasnuje uobičajeno boravište u drugoj državi ugovornici, nadležni su organi države novog uobičajenog boravišta deteta, osim u slučaju iz člana 7.

Član 6.

(1) Za decu izbeglice i decu koja su, usled događaja u njihovoj zemlji, međunarodno raseljena, nadležnost predviđenu u stavu 1. člana 5. vrše organi države ugovornice na čijoj se teritoriji ta deca nalaze usled raseljavanja.

(2) Odredba prethodnog stava primenjuje se i na decu čije se uobičajeno boravište ne može utvrditi.

Član 7.

(1) U slučaju nezakonitog odvođenja ili zadržavanja deteta, organi države ugovornice u kojoj je dete imalo uobičajeno boravište neposredno pre zadržavanja

odnosno odvođenja zadržavaju nadležnost sve dok dete ne stekne uobičajeno boravište u drugoj državi i:

a) svako lice, ustanova ili drugo telo koje ima pravo staranja ne pristane na to odvođenje odnosno zadržavanje, ili

b) dete u toj drugoj državi boravi u periodu od najmanje godinu dana od trenutka kada je lice, ustanova ili drugo telo koje ima pravo staranja saznalo ili moralo saznati gde se dete nalazi, nijedan postupak po zahtevu za vraćanje deteta podnet u tom periodu nije u toku, a dete se prilagodilo novoj sredini.

(2) Odvođenje ili zadržavanje deteta smatra se nezakonitim:

a) ako je time povređeno pravo na staranje, bilo zajedničko ili samostalno, koje pripada licu, ustanovi ili drugom telu, prema pravu države u kojoj je dete imalo uobičajeno boravište neposredno pre odvođenja odnosno zadržavanja; i

b) ako se u trenutku odvođenja ili zadržavanja to pravo stvarno vršilo, bilo zajednički bilo samostalno, ili bi se vršilo da nije došlo do odvođenja odnosno zadržavanja.

Pravo na staranje navedeno u tački a) stava 2. ovog člana, između ostalog, može biti zasnovano na zakonu, na odluci suda ili organa uprave ili na sporazumu koji proizvodi dejstvo po pravu te države.

(3) Sve dok organi navedeni u stavu 1. ovog člana zadržavaju nadležnost, organi države ugovornice u koju je dete odvedeno ili u kojoj je zadržano mogu odrediti samo hitne mere neophodne za zaštitu ličnosti ili imovine deteta, u skladu sa članom 11.

Član 8.

(1) Izuzetno, ako organ države ugovornice nadležan na osnovu čl. 5. ili 6. smatra da bi u konkretnom slučaju organ druge države ugovornice bio u boljem položaju da oceni najbolji interes deteta, može:

- zatražiti od tog drugog organa, neposredno ili uz pomoć centralnog organa te države, da preuzme nadležnost za određivanje mera zaštite koje smatra neophodnim, ili

- prekinuti postupak i uputiti stranke da podnesu takav zahtev organu te druge države.

(2) Države ugovornice čijim se organima može podneti zahtev naveden u prethodnom stavu su:

a) država čiji je dete državljanin;

b) država u kojoj se nalazi imovina deteta;

v) država čijim je organima podnet zahtev za razvod ili zakonsku rastavu roditelja deteta ili za poništaj njihovog braka;

g) država sa kojom dete ima značajnu vezu.

(3) Organi iz st. 1. i 2. ovog člana mogu da pristupe razmeni mišljenja.

(4) Organ kome je podnet zahtev iz stava 1. ovog člana može preuzeti nadležnost umesto organa nadležnog na osnovu čl. 5. ili 6., ako smatra da je to u najboljem interesu deteta.

Član 9.

(1) Ako organi države ugovornice navedeni u članu 8. stav 2. smatraju da su u boljem položaju da u konkretnom slučaju procene najbolji interes deteta, mogu:

- zatražiti od nadležnog organa države ugovornice u kojoj dete ima uobičajeno boravište, neposredno ili uz pomoć centralnog organa te države, da im se dozvoli da zasnuju nadležnost za određivanje mera zaštite koje smatraju neophodnim, ili

- uputiti stranke da takav zahtev podnesu organima države ugovornice u kojoj dete ima uobičajeno boravište.

(2) Organi iz stava 1. ovog člana mogu da pristupe razmeni mišljenja.

(3) Organ koji podnosi zahtev može preuzeti nadležnost umesto organa države ugovornice uobičajenog boravišta deteta samo ako je ovaj drugi organ prihvatio zahtev.

Član 10.

(1) Bez uticaja na čl. 5. – 9, organi države ugovornice nadležni za razvod, zakonsku rastavu ili poništaj braka roditelja deteta koje ima uobičajeno boravište u drugoj državi ugovornici, mogu, ako im pravo njihove države dozvoljava, odrediti mere za zaštitu ličnosti ili imovine tog deteta:

a) ako u trenutku pokretanja postupka jedan od roditelja uobičajeno boravi u toj državi i jedan od njih je titular roditeljske odgovornosti u odnosu na to dete, i

b) ako su roditelji, odnosno drugo lice koje je titular roditeljske odgovornosti u odnosu na to dete prihvatili nadležnost ovih organa za određivanje mera i ako je takva nadležnost u najboljem interesu deteta.

(2) Nadležnost za određivanje mera za zaštitu deteta iz stava 1. ovog člana prestaje čim odluka kojom se usvaja ili odbija zahtev za razvod, zakonsku rastavu ili poništaj braka postane pravnosnažna ili se taj postupak okonča iz drugog razloga.

Član 11.

(1) U svim hitnim slučajevima, organi svake države ugovornice na čijoj teritoriji se nalazi dete ili njegova imovina nadležni su za određivanje neophodnih mera zaštite.

(2) Mere određene na osnovu stava 1. ovog člana u odnosu na dete koje ima uobičajeno boravište u drugoj državi ugovornici, prestaju da važe čim organi nadležni na osnovu čl. 5. – 10. odrede mere koje zahteva situacija.

(3) Mere određene na osnovu stava 1. ovog člana u odnosu na dete koje ima uobičajeno boravište u državi neugovornici prestaju da važe u svakoj državi ugovornici čim mere koje zahteva situacija, određene od strane organa druge države, budu priznate u državi ugovornici u pitanju.

Član 12.

(1) Osim u slučaju iz člana 7, organi države ugovornice na čijoj se teritoriji nalazi dete ili njegova imovina nadležni su za određivanje mera zaštite ličnosti ili imovine deteta privremenog karaktera i čije je dejstvo ograničeno na teritoriju te države, ukoliko one nisu nespojive sa merama koje su već odredili organi nadležni na osnovu čl. 5. – 10.

(2) Mere određene na osnovu stava 1. ovog člana u odnosu na dete koje ima uobičajeno boravište u državi ugovornici prestaju da važe čim organi nadležni na osnovu čl. 5. – 10. donesu odluku o merama zaštite koje bi situacija mogla zahtevati.

(3) Mere određene na osnovu stava 1. ovog člana u odnosu na dete koje ima uobičajeno boravište u državi neugovornici prestaju da važe u državi ugovornici u kojoj su te mere određene čim mere koje zahteva situacija, određene od strane organa druge države, budu priznate u državi ugovornici u pitanju.

Član 13.

(1) Organi države ugovornice nadležni za određivanje mera zaštite ličnosti ili imovine deteta na osnovu čl. 5. – 10. dužni su da se uzdrže od odlučivanja ako su u trenutku pokretanja postupka već bile zatražene slične mere od organa druge države ugovornice, nadležnih na osnovu čl. 5. – 10, a njihovo razmatranje je još uvek u toku.

(2) Odredba stava 1. ovog člana ne primenjuje se ako su se organi kojima je zahtev za određivanje mera prvobitno podnet oglasili nenadležnim.

Član 14.

Mere određene na osnovu čl. 5. – 10. ostaju na snazi u granicama onoga što je njima predviđeno čak i kada, usled promenjenih okolnosti, više ne postoji osnov na kome je nadležnost bila zasnovana, sve dok ih organi nadležni prema ovoj Konvenciji ne izmene, zamene ili ukinu.

GLAVA III – MERODAVNO PRAVO

Član 15.

(1) Organi država ugovornica nadležni na osnovu odredaba Glave II primenjuju svoje pravo.

(2) Međutim, ukoliko je to potrebno radi zaštite ličnosti ili imovine deteta, organi iz stava 1. ovog člana mogu izuzetno primeniti ili uzeti u obzir i pravo druge države sa kojom je situacija značajno povezana.

(3) U slučaju promene uobičajenog boravišta deteta u drugu državu ugovornicu, na uslove za sprovođenje mera određenih u državi prethodnog uobičajenog boravišta primenjuje se, od trenutka promene, pravo te druge države.

Član 16.

(1) Za sticanje ili prestanak roditeljske odgovornosti neposredno na osnovu zakona, bez učešća suda ili organa uprave, merodavno je pravo države u kojoj dete ima uobičajeno boravište.

(2) Za sticanje ili prestanak roditeljske odgovornosti na osnovu sporazuma ili jednostranog akta, bez učešća suda ili organa uprave, merodavno je pravo države u kojoj dete ima uobičajeno boravište u trenutku kada sporazum ili jednostrani akt proizvode dejstvo.

(3) Roditeljska odgovornost koja postoji prema pravu države uobičajenog boravišta postoji i nakon sticanja novog uobičajenog boravišta u drugoj državi.

(4) Ako se uobičajeno boravište deteta promeni, za sticanje roditeljske odgovornosti neposredno na osnovu zakona od strane lica koje do tada nije bilo njen titular, merodavno je pravo države novog uobičajenog boravišta.

Član 17.

Za vršenje roditeljske odgovornosti merodavno je pravo države u kojoj dete ima uobičajeno boravište. Ako se uobičajeno boravište deteta promeni, merodavno je pravo države novog uobičajenog boravišta.

Član 18.

Roditeljska odgovornost navedena u članu 16. može prestati ili se uslovi njenog vršenja mogu izmeniti merama određenim na osnovu ove Konvencije.

Član 19.

(1) Punovažnost pravnog posla zaključenog između trećeg lica i lica koje bi po pravu države u kojoj je pravni posao zaključen imalo svojstvo zakonskog zastupnika deteta, ne može se osporavati, niti se treće lice može smatrati odgovornim samo zato što to drugo lice nije bilo ovlašćeno da deluje kao zakonski zastupnik deteta prema pravu određenom odredbama ove Glave, osim ako je treće lice znalo ili moralo znati da je za roditeljsku odgovornost merodavno to pravo.

(2) Stav 1. ovog člana se primenjuje samo ako je pravni posao zaključen između lica koja se nalaze na teritoriji iste države.

Član 20.

Odredbe ove Glave primenjuju se čak i ako ukazuju na pravo države neugovornice.

Član 21.

(1) U smislu ove Glave, reč „pravo” označava pravo koje je na snazi u državi, uz isključenje njegovih kolizionih normi.

(2) Međutim, ako je na osnovu člana 16 merodavno pravo države neugovornice i ako kolizione norme te države ukazuju na primenu prava neke druge države neugovornice koja bi primenila svoje pravo, primenjuje se pravo te druge države. Ako ta druga država neugovornica ne bi primenila svoje pravo, merodavno je pravo na koje upućuje član 16.

Član 22.

Primena prava merodavnog na osnovu odredaba ove Glave može se odbiti samo ako bi bila očigledno suprotna javnom poretku, uzimajući u obzir najbolji interes deteta.

GLAVA IV – PRIZNANJE I IZVRŠENJE

Član 23.

(1) Mere koje su odredili organi države ugovornice priznaju se neposredno na osnovu zakona u svim drugim državama ugovornicama.

(2) Međutim, priznanje se može odbiti:

a) ako je meru odredio organ čija nadležnost nije bila zasnovana na odredbama Glave II;

b) ako je mera određena u sudskom ili upravnom postupku, u kome, suprotno osnovnim procesnim načelima države priznanja, detetu nije pružena mogućnost da bude saslušano, osim u hitnim slučajevima;

v) na zahtev svakog lica koje tvrdi da se tom merom krši njegova roditeljska odgovornost, ako je takva mera određena a da tom licu nije bila pružena mogućnost da bude saslušano, osim u hitnim slučajevima;

g) ako je priznanje očigledno suprotno javnom poretku države priznanja, uzimajući u obzir najbolji interes deteta;

d) ako je mera nespojiva sa kasnijom merom određenom u državi uobičajenog boravišta deteta koja nije ugovornica, a ta kasnija mera ispunjava uslove za priznanje u državi u kojoj je zatraženo priznanje;

đ) ako nije sproveden postupak predviđen članom 33.

Član 24.

Bez uticaja na član 23. stav 1, svako zainteresovano lice može zahtevati od nadležnih organa države ugovornice da odluče o priznanju odnosno nepriznanju mere određene u drugoj državi ugovornici. Postupak se uređuje pravom države u kojoj je zahtev podnet.

Član 25.

Organ države u kojoj je zahtev podnet vezan je činjenicama na osnovu kojih je organ države u kojoj je mera određena zasnovao svoju nadležnost.

Član 26.

(1) Ako mere određene u jednoj državi ugovornici koje su u njoj postale i izvršne, zahtevaju izvršenje u drugoj državi ugovornici, one će, na zahtev svakog zainteresovanog lica, biti oglašene izvršnim ili registrovane za potrebe izvršenja u toj drugoj državi, po postupku koji predviđa njeno zakonodavstvo.

(2) Svaka država ugovornica na oglašavanje izvršnosti tih mera ili na njihovu registraciju primenjuje jednostavan i brz postupak.

(3) Oglašavanje izvršnosti ili registracija mogu se odbiti samo iz razloga navedenih u članu 23. stav 2.

Član 27.

Osim ako je neophodno za primenu prethodnih članova, organ države priznanja neće razmatrati (preispitivati) sadržinu mere koja je određena.

Član 28.

Mere određene u jednoj državi ugovornici koje su oglašene izvršnim ili su registrovane u cilju izvršenja u drugoj državi ugovornici, izvršavaju se u toj drugoj državi kao da su ih odredili njeni sopstveni organi. Izvršenje se sprovodi u skladu sa pravom države u kojoj se podnosi zahtev, u granicama koje predviđa njeno pravo, uzimajući u obzir najbolji interes deteta.

GLAVA V – SARADNJA

Član 29.

(1) Svaka država ugovornica određuje centralni organ za izvršavanje obaveza koje su mu naložene ovom Konvencijom.

(2) Federalna država, država u kojoj važi više pravnih sistema ili država koja se sastoji iz autonomnih teritorijalnih jedinica može odrediti više od jednog centralnog organa i precizirati teritorijalni ili personalni obim njihovih ovlašćenja. Država koja je

iskoristila ovu mogućnost, određuje centralni organ kome se mogu uputiti svi podnesci radi njihovog dostavljanja odgovarajućem (nadležnom) centralnom organu unutar države.

Član 30.

(1) Centralni organi međusobno sarađuju i unapređuju saradnju nadležnih organa svojih država, radi ostvarivanja ciljeva Konvencije.

(2) Oni, u vezi sa primenom Konvencije, preduzimaju odgovarajuće korake za davanje obaveštenja o zakonodavstvu i raspoloživim uslugama u njihovim državama u materiji zaštite dece.

Član 31.

Centralni organ države ugovornice, bilo neposredno ili uz pomoć javnih organa i drugih tela, preduzima sve odgovarajuće korake kako bi:

- a) olakšao komunikaciju i ponudio pomoć predviđenu čl. 8. i 9. i u ovoj Glavi;
- b) olakšao, putem medijacije, mirenja ili sličnih metoda, sprovođenje dogovorenih rešenja u pogledu zaštite ličnosti ili imovine deteta u slučajevima na koje se Konvencija primenjuje;
- v) pružio pomoć, na zahtev nadležnog organa druge države ugovornice, u pronalazenju deteta kada se pretpostavlja da se ono nalazi na teritoriji zamoljene države i da mu je potrebna zaštita.

Član 32.

Na obrazloženi zahtev centralnog organa ili drugog nadležnog organa države ugovornice sa kojom dete ima značajnu vezu, centralni organ države ugovornice u kojoj dete ima uobičajeno boravište i u kojoj se ono nalazi može, bilo neposredno ili uz pomoć javnih organa i drugih tela:

- a) sačiniti izveštaj o situaciji u kojoj se dete nalazi;
- b) zatražiti od nadležnog organa svoje države da razmotri potrebu za određivanjem mera za zaštitu ličnosti ili imovine tog deteta.

Član 33.

(1) Ako organ nadležan na osnovu čl. 5. – 10. razmatra mogućnost smeštaja deteta u hraniteljsku porodicu, ili u neku ustanovu za zaštitu dece ili pružanje zaštite putem kafale ili sličnog instituta, i ako taj smeštaj, odnosno pružanje zaštite treba da se sprovedu u drugoj državi ugovornici, taj organ će se prethodno konsultovati sa centralnim organom ili drugim nadležnim organom te druge države. U tom cilju on će dostaviti izveštaj o detetu i obrazloženje svog predloga za smeštaj ili pružanje zaštite.

(2) Odluka o smeštaju ili pružanju zaštite detetu može biti doneta u državi molilji samo ako se centralni organ ili drugi nadležni organ zamoljene države saglasi sa takvim smeštajem ili pružanjem zaštite, uzimajući u obzir najbolji interes deteta.

Član 34.

(1) Kada se razmatra mera zaštite, nadležni organi na osnovu Konvencije mogu, ako to nalaže situacija u kojoj se nalazi dete, zatražiti od svakog organa druge države ugovornice koji poseduje informacije od značaja za zaštitu deteta, da im te informacije dostavi.

(2) Svaka država ugovornica može dati izjavu da se zahtevi predviđeni u stavu 1. ovog člana dostavljaju samo preko njenog centralnog organa.

Član 35.

(1) Nadležni organi države ugovornice mogu zatražiti od organa druge države ugovornice pomoć u sprovođenju mera zaštite određenih na osnovu ove Konvencije, naročito da bi se obezbedilo delotvorno vršenje prava na viđanje deteta i prava na održavanje redovnih ličnih odnosa sa detetom.

(2) Organi države ugovornice u kojoj dete nema uobičajeno boravište mogu, na zahtev jednog od roditelja koji ima boravište u toj državi i koji želi da stekne ili zadrži pravo na viđanje, prikupiti informacije ili dokaze i utvrditi podobnost tog roditelja za vršenje prava na viđanje i uslove pod kojima bi to pravo trebalo da se vrši. Organ nadležan za odlučivanje o pravu na viđanje deteta na osnovu čl. 5. – 10. će, pre nego što donese odluku, primiti i razmotriti te informacije, dokaze i zaključke.

(3) Organ koji je na osnovu čl. 5. – 10. nadležan za odlučivanje o pravu na viđanje može prekinuti postupak u očekivanju ishoda po zahtevu predviđenom u stavu 2. ovog člana naročito ako razmatra zahtev za izmenu ili oduzimanje prava na viđanje koje su dodelili organi države ranijeg uobičajenog boravišta deteta.

(4) Ostale odredbe ovog člana ne sprečavaju organ nadležan na osnovu čl. 5. – 10. da odredi privremene mere u očekivanju ishoda po zahtevu predviđenom u stavu 2. ovog člana.

Član 36.

U slučaju kada je dete izloženo ozbiljnoj opasnosti, nadležni organi države ugovornice u kojoj su određene mere za zaštitu deteta ili u kojoj se razmatra određivanje takvih mera, ako budu obavešteni da se boravište deteta promenilo ili da se dete nalazi u drugoj državi, obavestiće organe druge države o toj opasnosti i o merama koje su određene, odnosno koje se razmatraju.

Član 37.

Nadležni organ ne sme zahtevati niti davati bilo kakve podatke na osnovu ove Glave ako smatra da bi se time mogli dovesti u opasnost ličnost ili imovina deteta ili da bi to predstavljalo ozbiljnu pretnju za slobodu ili život člana njegove porodice.

Član 38.

(1) Ne dovodeći u pitanje mogućnost određivanja naknade razumnih troškova za pružanje usluga, centralni organi i drugi javni organi država ugovornica snosiće sopstvene troškove koji nastanu primenom odredaba ove Glave.

(2) Država ugovornica može zaključivati sporazume o raspodeli troškova sa jednom ili više drugih država ugovornica.

Član 39.

Svaka država ugovornica može zaključivati sa jednom ili više država ugovornica sporazume u cilju unapređenja primene ove Glave u njihovim međusobnim odnosima. Države koje su zaključile takav sporazum, dostaviće njegovu kopiju depozitaru Konvencije.

GLAVA VI – OPŠTE ODREDBE

Član 40.

(1) Organi države ugovornice uobičajenog boravišta deteta ili države ugovornice u kojoj je određena mera zaštite, mogu izdati potvrdu na zahtev titulara

roditeljske odgovornosti ili lica kome je poverena zaštita ličnosti ili imovine deteta u kome se navode njegovo svojstvo i ovlašćenja koja su mu data.

(2) Smatra se da lice iz stava 1. ovog člana ima svojstvo i ovlašćenja navedena u potvrdi, ukoliko se suprotno ne dokaže.

(3) Svaka država ugovornica odrediće organe koji su nadležni za izdavanje potvrde.

Član 41.

Lični podaci pribavljeni ili dostavljeni u skladu sa Konvencijom mogu se koristiti samo u svrhu zbog koje su pribavljeni ili dostavljeni.

Član 42.

Organi kojima se podaci dostavljaju obezbeđuju čuvanje tajnosti podataka u skladu sa pravom svoje države.

Član 43.

Sve isprave, izdate ili prosleđene na osnovu Konvencije, oslobođene su legalizacije ili bilo koje slične formalnosti.

Član 44.

Svaka država ugovornica može odrediti organe kojima se upućuju zahtevi predviđeni čl. 8, 9. i 33.

Član 45.

(1) Obaveštenja o određivanju organa navedenih u čl. 29. i 44. dostavljaju se Stalnom birou Haške konferencije za međunarodno privatno pravo.

(2) Izjava iz člana 34. stav 2. daje se depozitaru Konvencije.

Član 46.

Država ugovornica u kojoj se na zaštitu ličnosti ili imovine deteta primenjuju različiti pravni sistemi ili grupe pravnih normi nije obavezna da primenjuje pravila Konvencije na sukobe koji se tiču samo tih različitih sistema ili grupa pravnih normi.

Član 47.

U odnosu na državu u kojoj se na pitanja regulisana ovom Konvencijom u različitim teritorijalnim jedinicama primenjuju dva ili više pravnih sistema ili grupe pravnih normi:

(1) svako upućivanje na uobičajeno boravište u toj državi ukazuje na uobičajeno boravište u određenoj teritorijalnoj jedinici;

(2) svako upućivanje na prisutnost deteta u toj državi ukazuje na prisutnost u određenoj teritorijalnoj jedinici;

(3) svako upućivanje na mesto nalaženja imovine deteta u toj državi ukazuje na mesto nalaženja imovine deteta u određenoj teritorijalnoj jedinici;

(4) svako upućivanje na državu čiji je dete državljanin ukazuje na teritorijalnu jedinicu određenu pravom te države ili, ako odgovarajućih normi nema, na teritorijalnu jedinicu sa kojom je dete u najbližoj vezi;

(5) svako upućivanje na državu čijim je organima podnet zahtev za razvod ili zakonsku rastavu roditelja deteta ili za poništaj njihovog braka ukazuje na teritorijalnu jedinicu čijim je organima podnet takav zahtev;

(6) svako upućivanje na državu sa kojom dete ima značajnu vezu ukazuje na teritorijalnu jedinicu sa kojom dete ima takvu vezu;

(7) svako upućivanje na državu u koju je dete odvedeno ili u kojoj je zadržano ukazuje na teritorijalnu jedinicu u koju je dete odvedeno odnosno u kojoj je zadržano;

(8) svako upućivanje na tela ili organe te države, osim centralnih organa, ukazuje na tela ili organe ovlašćene da deluju u odnosnoj teritorijalnoj jedinici;

(9) svako upućivanje na pravo, postupak ili organ države u kojoj je neka mera određena ukazuje na pravo, postupak ili organ teritorijalne jedinice u kojoj je ta mera određena;

(10) svako upućivanje na pravo, postupak ili organ države u kojoj se zahteva priznanje ili izvršenje ukazuje na pravo, postupak ili organ teritorijalne jedinice u kojoj se zahteva priznanje ili izvršenje.

Član 48.

Za određivanje merodavnog prava na osnovu Glave III unutar države koja se sastoji od dve ili više teritorijalnih jedinica od kojih svaka ima sopstveni pravni sistem ili grupe pravnih normi u pogledu materije regulisane ovom Konvencijom, primenjuju se sledeća pravila:

a) ako u toj državi postoje važeće norme koje određuju teritorijalnu jedinicu čije je pravo merodavno, primenjuje se pravo te jedinice;

b) ako takvih normi nema, primenjuje se pravo teritorijalne jedinice na koje ukazuje član 47.

Član 49.

Za određivanje merodavnog prava na osnovu Glave III unutar države koja primenjuje dva ili više pravnih sistema ili grupe pravnih normi na različite kategorije lica u pogledu materije regulisane ovom Konvencijom, primenjuju se sledeća pravila:

a) ako u toj državi postoje norme koje određuju koje je od ovih prava merodavno, primenjuje se to pravo;

b) ako takvih normi nema, primenjuje se pravni sistem ili grupa pravnih normi sa kojom je dete u najbližoj vezi.

Član 50.

Ova Konvencija ne utiče na primenu Konvencije o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice dece od 25. oktobra 1980. godine u odnosima između država ugovornica obeju konvencija. Međutim, ništa ne sprečava mogućnost pozivanja na odredbe ove Konvencije radi povratka nezakonito odvedenog ili zadržanog deteta ili radi organizovanja prava na viđanje.

Član 51.

U odnosima između država ugovornica, ova Konvencija zamenjuje Konvenciju o nadležnosti organa i merodavnom pravu u materiji zaštite maloletnika od 5. oktobra 1961. godine i Konvenciju o starateljstvu nad maloletnicima potpisanu u Hagu 12. juna 1902. godine, pri čemu ne utiče na priznanje mera određenih na osnovu navedene Konvencije od 5. oktobra 1961. godine.

Član 52.

(1) Ova Konvencija ne utiče na primenu drugih međunarodnih ugovora čije su članice države ugovornice i koji sadrže odredbe o materiji regulisanoj ovom Konvencijom, osim ako države obavezane takvim ugovorima daju suprotnu izjavu.

(2) Ova Konvencija ne utiče na mogućnost da jedna ili više država ugovornica zaključe sporazume koji sadrže odredbe o pitanjima regulisanim ovom Konvencijom u pogledu dece sa uobičajenim boravištem u bilo kojoj od država ugovornica tih sporazuma.

(3) Sporazumi koje zaključe jedna ili više država ugovornica o pitanjima regulisanim ovom Konvencijom ne utiču, u odnosima tih država sa drugim državama ugovornicama, na primenu odredaba ove Konvencije.

(4) Prethodni stavovi se, takođe, primenjuju na jednoobrazne zakone zasnovane na posebnim vezama regionalne i druge prirode koje postoje između država u pitanju.

Član 53.

(1) Konvencija se primenjuje samo na mere koje su određene u državi posle stupanja na snagu Konvencije u odnosu na tu državu.

(2) Konvencija se primenjuje na priznanje i izvršenje mera određenih nakon njenog stupanja na snagu između države u kojoj su mere određene i države u kojoj se traži priznanje i izvršenje.

Član 54.

(1) Svaki podnesak koji se šalje centralnom organu ili drugom organu države ugovornice sastavlja se na izvornom jeziku i praćen je prevodom na službeni jezik ili na jedan od službenih jezika te države ili, ukoliko to nije moguće, prevodom na francuski ili na engleski jezik.

(2) Međutim, država ugovornica se može stavljanjem rezerve u skladu sa članom 60. usprotiviti upotrebi bilo francuskog bilo engleskog jezika.

Član 55.

(1) Država ugovornica može u skladu sa članom 60:

a) zadržati nadležnost svojih organa za određivanje mera za zaštitu imovine deteta koja se nalazi na njenoj teritoriji;

b) zadržati pravo da ne prizna roditeljsku odgovornost ili meru koja je nespojiva sa merom određenom od strane njenih organa u pogledu te imovine.

(2) Rezerva se može ograničiti na određene vrste imovine.

Član 56.

Generalni sekretar Haške konferencije za međunarodno privatno pravo povremeno saziva Specijalnu komisiju radi ispitivanja praktične primene Konvencije.

GLAVA VII – ZAVRŠNE ODREDBE

Član 57.

Konvencija je otvorena za potpisivanje državama koje su bile članice Haške konferencije za međunarodno privatno pravo u vreme njenog osamnaestog zasedanja.

Ona se ratifikuje, prihvata ili odobrava i instrumenti o ratifikaciji, prihvatanju ili odobravanju deponuju se u Ministarstvu spoljnih poslova Kraljevine Holandije, depozitaru Konvencije.

Član 58.

(1) Svaka druga država može pristupiti Konvenciji nakon njenog stupanja na snagu u skladu sa članom 61. stav 1.

(2) Instrument o pristupanju deponuje se kod depozitara.

(3) Pristupanje ima dejstvo samo u odnosima između države koja pristupa i država ugovornica koje nisu istakle prigovor u pogledu njenog pristupanja u roku od šest meseci nakon prijema obaveštenja predviđenog članom 63. tačka b). Takav prigovor može istaći i svaka država u trenutku ratifikacije, prihvatanja ili odobravanja Konvencije nakon pristupanja. Ti prigovori dostavljaju se depozitaru.

Član 59.

(1) Država sastavljena od dve ili više teritorijalnih jedinica u kojima se primenjuju različiti pravni sistemi u materiji regulisanoj ovom Konvencijom može, u trenutku potpisivanja, ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja, izjaviti da se ova Konvencija primenjuje na sve teritorijalne jedinice ili samo na jednu ili više njih i može da izmeni ovu izjavu podnošenjem druge izjave u bilo kom trenutku.

(2) Ove izjave se dostavljaju depozitaru i u njima se izričito navode teritorijalne jedinice na koje se Konvencija primenjuje.

(3) Ako država ne da izjavu predviđenu ovim članom, Konvencija se primenjuje na celokupnu teritoriju te države.

Član 60.

(1) Svaka država ugovornica može najkasnije u trenutku ratifikacije, prihvatanja ili odobravanja, ili davanja izjave u skladu sa članom 59. staviti jednu ili obe rezerve predviđene članom 54. stav 2. i članom 55. Nijedna druga rezerva nije dopuštena.

(2) Svaka država može u svakom trenutku povući rezervu koju je stavila. O povlačenju rezerve obaveštava se depozitar.

(3) Dejstvo rezerve prestaje prvog dana trećeg kalendarskog meseca nakon obaveštenja navedenog u prethodnom stavu.

Član 61.

(1) Konvencija stupa na snagu prvog dana meseca koji sledi nakon isteka perioda od tri meseca posle deponovanja trećeg instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju, predviđenih članom 57.

(2) Nakon toga, Konvencija stupa na snagu:

a) za svaku državu koja je ratifikuje, prihvati ili naknadno odobri, prvog dana meseca koji sledi nakon isteka perioda od tri meseca posle deponovanja njenog instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju, odobrenju ili pristupanju;

b) za svaku državu koja joj pristupi, prvog dana meseca koji sledi nakon proteka tri meseca od isteka perioda od šest meseci predviđenog članom 58. stav 3;

v) za teritorijalne jedinice na koje je, u skladu sa članom 59. proširena primena Konvencije, prvog dana meseca koji sledi nakon isteka perioda od tri meseca posle obaveštenja predviđenog tim članom.

Član 62.

Svaka država ugovornica može otkazati Konvenciju pisanim saopštenjem depozitaru. Otkazivanje se može ograničiti na pojedine teritorijalne jedinice na koje se Konvencija primenjuje.

Otkazivanje proizvodi dejstvo prvog dana meseca nakon isteka dvanaest meseci od dana prijema saopštenja od strane depozitara. Kada je u saopštenju preciziran duži period, otkazivanje će proizvesti dejstvo po isteku tok dužeg perioda.

Član 63.

Depozitar obaveštava države članice Haške konferencije za međunarodno privatno pravo kao i države koje su pristupile Konvenciji u skladu sa odredbama člana 58. o sledećem:

- a) potpisivanju, ratifikaciji, prihvatanju i odobrenju predviđenim članom 57;
- b) pristupanjima i prigovorima protiv pristupanja predviđenim članom 58;
- v) datumu stupanja na snagu Konvencije u skladu sa članom 61;
- g) izjavama navedenim u članu 34. stav 2. i članu 59;
- d) sporazumima navedenim u članu 39;
- đ) rezervama navedenim u članu 54. stav 2. i članu 55, i o povlačenju navedenom u članu 60. stav 2;
- e) otkazivanjima predviđenim članom 62.

Kao potvrdu, dole navedeni, kao propisno ovlašćeni, potpisali su ovu Konvenciju.

Sačinjeno u Hagu, 19. oktobra 1996. godine, na francuskom i engleskom jeziku, pri čemu su oba teksta podjednako verodostojna, u jednom primerku koji će biti deponovan u arhivama Vlade Kraljevine Holandije i čija će overena kopija biti dostavljena diplomatskim putem svakoj državi koja je bila članica Haške konferencije za međunarodno privatno pravo u vreme održavanja njenog osamnaestog zasedanja.

Član 3.

Određuje se ministarstvo nadležno za porodičnu zaštitu da postupa kao centralni organ Republike Srbije nadležan za izvršavanje obaveza iz Konvencije.

Ministarstvo nadležno za porodičnu zaštitu nadležno je i za prijem zahteva predviđenih u čl. 8, 9. i 33. Konvencije i za izdavanje potvrda iz člana 40. stav 3. Konvencije.

Član 4.

Prilikom deponovanja ratifikacionog instrumenta, nadležni organ Republike Srbije će depozitara, Ministarstvo spoljnih poslova Kraljevine Holandije, u skladu sa članom 34. stav 2. i članom 45. stav 2. Konvencije, obavestiti da je za prijem zahteva drugih država ugovornica za dostavljanje informacija od značaja za zaštitu deteta nadležno ministarstvo nadležno za porodičnu zaštitu.

Član 5.

Prilikom deponovanja ratifikacionog instrumenta, u skladu sa članom 60. stav 1. Konvencije, nadležni organ Republike Srbije će depozitara, Ministarstvo spoljnih poslova Kraljevine Holandije, obavestiti da Republika Srbija, u skladu sa članom 55. stav 1. Konvencije, zadržava nadležnost svojih organa za određivanje mera za zaštitu imovine deteta koja se nalazi na njenoj teritoriji i zadržava pravo da ne prizna roditeljsku odgovornost ili meru koja je nespojiva sa merom određenom od strane njenih organa u pogledu te imovine.

Član 6.

O izvršavanju odredaba ovog zakona stara se ministarstvo nadležno za porodičnu zaštitu.

Član 7.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije – Međunarodni ugovori”.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o potvrđivanju Konvencija o nadležnosti, merodavnom pravu, priznanju i izvršenju i saradnji u materiji roditeljske odgovornosti i mera za zaštitu dece sadržan je u članu 16. st. 1. i 2, članu 97. stav 1. tački 1. i članu 99. stav 1. tački 4. Ustava Republike Srbije, kojima je propisano da je Republika Srbija, pored ostalog, nadležna i za uređivanje spoljne politike zemlje koja treba da počiva na opšte priznatim principima i pravilima međunarodnog prava, odnosno, prema kojima su potvrđeni međunarodni ugovori sastavni deo unutrašnjeg pravnog poretka, zatim da Republika Srbija uređuje međunarodni položaj i odnose sa drugim državama i međunarodnim organizacijama, odnosno, da Narodna skupština potvrđuje međunarodne ugovore kad je zakonom predviđena obaveza njihovog potvrđivanja.

II. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE PREDLAŽE POTVRĐIVANJE KONVENCIJE

1. Predmet regulisanja, države ugovornice i odnos sa pravnim tekovinama Evropske unije

Konvencija o nadležnosti, merodavnom pravu, priznanju i izvršenju i saradnji u materiji roditeljske odgovornosti i mera za zaštitu dece (u daljem tekstu: Konvencija) usvojena je 1996. godine pod okriljem Haške konferencije za međunarodno privatno pravo, a stupila je na snagu 2002. godine.

Konvencija uređuje pitanje roditeljske odgovornosti, koja podrazumeva ne samo ovlašćenja i dužnosti roditelja, već i starateljstvo, hraniteljstvo i druge slične ustanove, kao i zastupanje deteta u prekograničnim situacijama. Drugim rečima, mere za zaštitu dece iz Konvencije mogu se ticati njihove ličnosti ili imovine, te je već u samoj Konvenciji data, *exempli causae*, lista mera na koju se ona odnosi. Imajući u vidu da ove mere mogu biti i javnopravnog i porodičnopravnog karaktera, Konvencija omogućava relativno široku zaštitu dece i primenjuje se od rođenja deteta do navršenih 18 godina života. Iz polja primene Konvencije izričito su isključena sledeća pitanja: utvrđivanje i osporavanje materinstva ili očinstva, odluke o usvojenju, mere koje imaju za cilj zasnivanje, poništaj ili raskid usvojenja, lično ime deteta, emancipacija, izdržavanje, nasleđivanje, socijalno osiguranje, javne mere opšteg karaktera u oblasti obrazovanja ili zdravlja, mere koje su određene prema detetu kao izvršiocu krivičnog dela i odluke o pravu na azil i useljavanje.

Konvencija je do sada okupila 41 državu ugovornicu, uključujući i sve države Evropske unije, sem Italije. Poslednja država Evropske unije koja je ratifikovala Konvenciju je Belgija (28. maja 2014. godine), tako da Konvencija trenutno obavezuje 27 država članica. Svi ugovori koje Evropska Unija zaključi sa međunarodnim organizacijama (neposredno ili, u slučaju Konvencije, države članice na osnovu posebnog ovlašćenja) predstavljaju, prema shvatanjima Suda pravde, deo komunitarnog prava. U tom smislu, države koje pristupaju Evropskoj uniji dužne su da otpočnu proces prilagođavanja svog zakonodavstva pristupanjem ovim ugovorima. U Izveštaju Evropske komisije o napretku Republike Srbije za 2014. godinu, koji prati saopštenje Evropskom parlamentu, Evropskom Savetu, Evropskom ekonomskom i socijalnom komitetu i Komitetu regiona; Strategija proširenja i ključni izazovi za period 2014–2015 (COM Evropska komisija (2014) 700 konačni); Poglavlje 24, (str. 92 Izveštaja), navedeno je da Republika Srbija još uvek nije pristupila Konvenciji. Stoga je pristupanje Konvenciji jedan od neophodnih koraka Republike Srbije u procesu evrointegracija.

2. Osnovna rešenja Konvencije

Konvencija uređuje materiju roditeljske odgovornosti i drugih mera za zaštitu dece, kombinujući metod unifikacije i metod saradnje, tako da obuhvata sledeće celine:

1. utvrđivanje međunarodne nadležnosti za odlučivanje o roditeljskoj odgovornosti i merama za zaštitu dece;
2. određivanje merodavnog prava za ta pitanja;
3. međusobno priznanje i izvršenje odluka o roditeljskoj odgovornosti i merama za zaštitu dece donete u državama ugovornicama;
4. saradnja država ugovornica posredstvom sistema centralnih organa.

Osnovne ideje Konvencije su: a) sprovesti princip jednakog tretmana dece koja žive u istoj državi; b) odrediti nadležni organ koji može adekvatno da proceni najbolji interes deteta; v) omogućiti da nadležni organ primenjuje svoje pravo ili korigovati osnovno koliziono rešenje ako je to u najboljem interesu deteta u konkretnom slučaju; g) omogućiti jednostavniju cirkulaciju odluka o merama za zaštitu kroz pojednostavljen sistem priznanja; d) organizovati saradnju kao pomoć metodu unifikacije i zaštiti deteta.

Konvencija je podeljena na sedam glava: Polje primene (čl. 1–4); Nadležnost (čl. 5–14); Merodavno pravo (čl. 15–22); Priznanje i izvršenje (čl. 23–28); Saradnja (čl. 29–39); Opšte odredbe (čl. 40–56); Završne odredbe (čl. 56–63).

2.1. Nadležnost

Međunarodna nadležnost se, prema Konvenciji, određuje, po pravilu, na osnovu kriterijuma uobičajenog boravišta deteta. Na taj način, Konvencija štiti princip najboljeg interesa deteta *in abstracto* i uspostavlja princip jednakog tretmana dece koja žive u istoj državi bez obzira na njihovo državljanstvo. Nadležni organ u državi uobičajenog boravišta deteta ovlašćen je da preuzima sve vrste mera za zaštitu dece (redovne mere, hitne mere, kao i one koje su privremenog karaktera). U slučaju, pak, dece koja spadaju u posebno ugroženu kategoriju (deca izbeglice, deca bez uobičajenog boravišta i međunarodno raseljena deca), Konvencija uspostavlja redovnu nadležnost organa države na čijoj se teritoriji deca nalaze.

Konvencija štiti princip najboljeg interesa deteta, jer omogućava da se u atipičnim situacijama kriterijum nadležnosti koriguje tako da odgovara najboljem interesu konkretnog deteta. To se postiže ustanovom transfera, odnosno ustupanja nadležnosti. U tom slučaju, organ koji je redovno nadležan (sud ili upravni organ) odlučuje da li će ustupiti nadležnost organu druge države ugovornice koji je u boljem položaju da sprovede ceo ili deo postupka. Nadležnost se može ustupiti državi državljanstva deteta, državi u kojoj se nalazi imovina deteta, državi u kojoj se odlučuje o razvodu ili poništaju braka odnosno o zakonskoj rastavi roditelja deteta ili državi sa kojom dete ima neku drugu značajnu vezu. U suštini, reč je o zasnivanju nadležnosti na osnovu zajedničke odluke organa dve države ugovornice o tome koji od njih može efikasnije da proceni najbolji interes deteta.

Osim slučaja transfera nadležnosti, Konvencija dozvoljava i da sud koji odlučuje o razvodu ili poništaju braka odnosno zakonskoj rastavi roditelja može, pod određenim uslovima, odlučiti i o roditeljskoj odgovornosti i drugim merama za zaštitu deteta koje nema uobičajeno boravište u državi suda.

Konačno, Konvencija predviđa nadležnost za odlučivanje o hitnim i privremenim merama za zaštitu deteta, na osnovu kriterijuma prisutnosti deteta na teritoriji konkretne države ugovornice. Razlika između ove dve vrste mera je u tome što one privremenog karaktera ne mogu imati eksteritorijalno dejstvo, dok se hitne mere mogu priznati i izvršiti u drugim državama ugovornicama. Ukoliko se hitne ili privremene mere odrede u državi ugovornici prema detetu koje ima uobičajeno boravište u državi neugovornici, takve mere prestaju da važe u državi ugovornici

nakon priznanja odluke o zaštiti deteta koju je naknadno doneo organ države neugovornice.

2.2. Merodavno pravo

Kada je reč o merodavnom pravu, Konvencija predviđa kolizionu normu za roditeljsku odgovornost i za mere zaštite dece u slučaju kada se o ovim pitanjima odlučuje u sudskom ili upravnom postupku, ali i kolizione norme za roditeljsku odgovornost koja postoji bez meritornog odlučivanja. U prvom slučaju, nadležni organ (sud ili organ uprave) primenjuje svoje pravo, što je prilično jednostavno rešenje jer se ne mora utvrđivati sadržina stranog prava. Iako je to značajna olakšica za sudove ili upravne organe, cilj ove kolizione norme usmeren je ka što efikasnijoj zaštiti dece. Naime, ako o meri za zaštitu deteta odlučuje organ koji je na osnovu kriterijuma nadležnosti najpogodniji da proceni najbolji interes deteta, onda će u najvećem broju slučajeva pravo države tog organa isto tako biti u najbližoj vezi sa situacijom u kojoj se dete nalazi. Ipak, ako to zahteva najbolji interes deteta u konkretnom slučaju, nadležni organ može isto tako primeniti ili uzeti u obzir i pravo druge države sa kojom dete ima značajnu vezu. U slučaju zasnivanja novog uobičajenog boravišta deteta u drugoj državi ugovornici, na uslove za sprovođenje već određenih mera u prethodnoj državi ugovornici primenjuje se od trenutka promene pravo države novog uobičajenog boravišta deteta.

U situaciji kada sticanje ili prestanak roditeljske odgovornosti ne zahteva meritorno odlučivanje (*ex lege* roditeljska odgovornost, sporazum o roditeljskoj odgovornosti, roditeljska odgovornost koja postoji na osnovu jednostranog akta), merodavno pravo se određuje na osnovu uobičajenog boravišta deteta. Ista tačka vezivanja važi i u pogledu merodavnog prava za vršenje roditeljske odgovornosti. U slučaju promene uobičajenog boravišta deteta, za sticanje i vršenje roditeljske odgovornosti merodavno je pravo države novog uobičajenog boravišta.

Određivanjem merodavnog prava na osnovu uobičajenog boravišta deteta, Konvencija uspostavlja princip jednakog tretmana dece koja žive u istoj državi bez obzira na njihovo državljanstvo.

U pogledu svih kolizionih normi važi princip univerzalne primene, što znači da se primenjuje i pravo države koja nije ugovornica ako na nju ukaže koliziona norma Konvencije. Na taj način, pristupanje Republike Srbije Konvenciji staviće *ad acta* u ovoj materiji kolizione norme Zakona o rešavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja („Službeni list SFRJ”, br. 43/82 i 72/82 – ispr, „Službeni list SRJ”, broj 46/96 i „Službeni glasnik RS”, broj 46/06 – dr. zakon), te će se primenjivati samo odredbe Konvencije o određivanju merodavnog prava.

2.3. Priznanje i izvršenje

Konvencija predviđa pojednostavljeni sistem priznanja mera za zaštitu dece, tako što omogućava priznanje *ipso iure*. To znači da se mera za zaštitu priznaje bez potrebe pokretanja posebnog postupka ako se u skladu sa njom postupa dobrovoljno, odnosno dok se lice koje treba da postupa u skladu sa izrečenom merom za zaštitu istoj ne protivi. Ukoliko je potrebno da se dokaže postojanje odluke o određenoj meri, dovoljno je priložiti samu odluku (overeni prepis) ili potvrdu o njoj. Čak ni tada akcenat nije na formalnim uslovima – dovoljan je i faks iz države porekla odluke, a u hitnim slučajevima i telefonski poziv centralnog organa ili suda države porekla, uz preporuku da nakon toga sledi, što je pre moguće, i pisani dokument kojim bi se potvrdilo postojanje mere. Ovakav sistem je efikasan s aspekta zaštite deteta, zato što njegova zaštita ne zavisi od egzekviture odluke i dete ne mora da čeka priznanje da bi bilo zaštićeno u konkretnoj državi ugovornici, što je od posebnog

značaja kada je potrebno hitno zaštititi dete (na primer, u slučaju nasilja u porodici). Imajući u vidu da klasičan postupak priznanja može da potraje (posebno ako treba utvrditi ugroženost javnog poretka ili postojanje faktičke uzajamnosti), prednosti *ipso iure* priznanja, sa aspekta zaštite deteta, su očigledne.

Ipak, ukoliko lice u pitanju ne postupa u skladu sa merom za zaštitu deteta, moguće je pokrenuti klasičan postupak priznanja. Kada je reč o uslovima za priznanje, pojedini su tradicionalni (indirektna nadležnost, pravo na odbranu, javni poredak), dok su drugi specifični, zato što doslovno prate Konvenciju o pravima deteta (mišljenje deteta), ili zato što omogućavaju zaštitu deteta menjanjem uslova koji su uobičajeni (ispituje se protivurečnost mere u odnosu na kasniju odluku) ili su, pak, vezani za sakcionisanje propusta u saradnji centralnih organa (saglasnost za smeštaj deteta u hraniteljsku porodicu ili u instituciju). Takođe, Konvencija dozvoljava i priznanje unapred, kada svako zainteresovano lice može podneti zahtev za priznanje ili odbijanje priznanja mere za zaštitu. Konačno, princip najboljeg interesa deteta se uzima u obzir i u postupku neposrednog izvršenja mere za zaštitu deteta.

2.4. Saradnja

Konvencija obavezuje države ugovornice da odrede centralne organe koji treba da međusobno sarađuju u cilju efikasnije zaštite dece. Njihova uloga naročito dolazi do izražaja u pogledu obaveze razmene informacija o pravnim propisima i dostupnim uslugama za zaštitu dece, pružanju pomoći prilikom postupka transfera nadležnosti, sprovođenju medijacije i pronalaženju i zaštiti dece koja su nezakonito odvedena ili zadržana. Nadležni organi države ugovornice mogu, ako to nalaže situacija u kojoj se nalazi dete, zahtevati od svakog organa druge države ugovornice koji poseduje informacije od značaja za zaštitu deteta da im te informacije dostavi. Centralni organi su dužni da pružaju pomoć u sprovođenju mera zaštite preduzetih na osnovu Konvencije, naročito u cilju obezbeđivanja delotvornog vršenja prava na viđanje deteta i prava na održavanje redovnih ličnih odnosa sa detetom. Osim toga, na obrazloženi zahtev centralnog organa ili drugog nadležnog organa države ugovornice sa kojom dete ima značajnu vezu, centralni organ države ugovornice u kojoj dete ima uobičajeno boravište i u kojoj se nalazi može, bilo neposredno bilo uz pomoć javnih organa i drugih tela, da sačini izveštaj o situaciji u kojoj se dete nalazi ili da zatraži od nadležnog organa sopstvene države da razmotri potrebu za preduzimanje mera za zaštitu ličnosti ili imovine tog deteta. U slučaju organizovanja hraniteljstva ili smeštaja deteta u ustanovu, centralni organ države molilje šalje državi u kojoj treba primeniti te mere zaštite izveštaj o detetu sa predlozima u pogledu mera koje treba preduzeti. Bez saglasnosti zamoljene države odluka države molilje o primeni mere se ne može doneti, a ako do toga dođe, odluka neće biti priznata. Država ugovornica koja je odredila mere zaštite deteta koje je izloženo ozbiljnoj opasnosti ili u kojoj se razmatra određivanje takvih mera, u slučaju promene uobičajenog boravišta deteta ili ako se dete nalazi u drugoj državi, obaveštava tu državu o toj opasnosti i o merama za zaštitu deteta koje su određene ili se razmatraju. Konvencija štiti ličnost i imovinu deteta, odnosno slobodu i život člana porodice deteta, na način da obavezuje nadležne organe da ne smeju zahtevati ili davati bilo kakve podatke predviđene odredbama glave Konvencije koje se odnose na saradnju, ako bi se time ugrozile navedene vrednosti.

3. Odnos Konvencije i drugih haških konvencija o zaštiti dece koje je ratifikovala Republika Srbija

Imajući u vidu da Republika Srbija ratifikovala Hašku konvenciju o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice dece, Hašku konvenciju o zaštiti dece i saradnji u oblasti međunarodnog usvojenja i Haški protokol o određivanju merodavnog prava za obaveze izdržavanja, koje, svaka na svoj način, uređuju

pitanje zaštite dece u materiji kojoj su posvećene, trebalo bi imati u vidu da sve one omogućavaju kontinuiranu zaštitu dece u prekograničnim situacijama tek zajedno sa Konvencijom. Naime, zaštita dece počinje upravo Konvencijom, zato što ona uređuje najvažniji odnos iz ugla deteta – odnos između roditelja i deteta (porodice) i pravo deteta na porodični život. Istovremeno, ona štiti dete ustanovama starateljstva, hraniteljstva i sl. U izuzetnim situacijama, kada je pravo na staranje uspostavljeno Konvencijom povređeno tako što je dete nezakonito odvedeno ili zadržano van države svog uobičajenog boravišta, rešenje, po pravilu, predviđa Konvencija o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice dece. Ipak, ni tada Konvencija nije bez značaja, jer u pojedinim slučajevima njena primena može doći u obzir. Naime, Konvencija omogućava da sudovi države u kojoj je dete neposredno pre otmice imalo svoje uobičajeno boravište zadrže nadležnost za odlučivanje o svim merama za zaštitu ličnosti i imovine deteta. Prema ovoj odredbi, da bi sud države utočišta mogao da zasnuje redovnu nadležnost, potrebno je da se ispune određeni, vrlo strogi uslovi. Na taj način sprečava se da sud države utočišta meritorno odlučuje o pravu na staranje nakon što je odbijen povratak deteta, čime se otklanja jedna od najvećih slabosti Konvencije o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice dece. Na istoj ideji počiva i Konvencija o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice dece, ali ona ne predviđa mehanizme za njeno ostvarivanje. Takođe, ako lice koje je titular prava na staranje raspolaže odlukom suda ili upravnog organa o tome, povratak deteta se može obezbediti i sistemom priznanja i izvršenja koji predviđa Konvencija. Osim toga, u slučaju da država utočišta smatra da dete treba vratiti, ali pod uslovom da je organizovana njegova zaštita po povratku, ne mora da čeka intervenciju države uobičajenog boravišta deteta, već može da preduzme hitnu meru, koja će, prema Konvenciji, biti priznata *ipso iure* i u državi u koju se dete vraća. Konvencija omogućava obaveštavanje ne samo o pravu država ugovornica već i o postojećim načinima zaštite dece u svakoj od država ugovornica. Nasuprot tome, Konvencija o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice dece obavezuje samo na razmenu informacija o važećem pravu. Sumirajući značaj uloge Konvencije u odnosu na Konvenciju o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice dece (kada su obe države njihove ugovornice), može se reći da Konvencija čini Konvenciju o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice dece efikasnijom i sprečava zasnivanje nadležnosti suda države utočišta kada odbije povratak deteta. Činjenica da je centralni organ za Konvenciju o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice dece ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa, a da je predlog da centralni organ za Konvenciju bude ministarstvo nadležno za porodičnu zaštitu, neophodno je da u slučajevima otmice dece u odnosima sa državama ugovornicama obeju konvencija biti neophodna tesna saradnja ta dva ministarstva.

U pogledu odnosa Konvencije i Konvencije o zaštiti dece i saradnji u oblasti međunarodnog usvojenja, može se desiti da alternativni oblici staranja (starateljstvo, hraniteljstvo, institucionalni smeštaj), koji se mogu organizovati upravo prema Konvenciji, ne pružaju detetu adekvatnu zaštitu. Tada se, ako nema mogućnosti za primenu domaćeg usvojenja primenjuje Konvencija o zaštiti dece i saradnji u oblasti međunarodnog usvojenja i sistem međunarodnog usvojenja. Konvencija se primenjuje nakon što međunarodno usvojenje bude zasnovano, jer se dete nakon uspostavljanja roditeljskog odnosa ponovo štiti Konvencijom na isti način kao da je reč o biološkoj porodici.

Konačno, pitanje izdržavanja dece je aktuelno bez obzira ko se stara o detetu (Haški Protokol). S obzirom da u postupku za ostvarivanje izdržavanja dete mora imati zastupnika, on se može odrediti na osnovu Konvencije.

4. Uloga Konvencije u odnosu na Konvenciju Ujedinjenih Nacija o pravima deteta

Konvencija UN o pravima deteta, kao što je poznato, predviđa obavezu međunarodne saradnje, odnosno zaključivanja međunarodnih ugovora, koji treba da

omogućuje ostvarivanje tih prava i u prekograničnim slučajevima, tako da se pristupanje Konvenciji može posmatrati i kao način ispunjenja te međunarodne obaveze. U tom smislu, Konvencija UN o pravima deteta predviđa posebnu zaštitu deteta. Dete ima pravo da živi sa roditeljima i da održava lične odnose sa roditeljem sa kojim ne živi. Takođe, postoje i situacije kada se najbolji interes deteta menja i podrazumeva upravo suprotnu situaciju – prisustvo roditelja ili ugrožava dete (zlostavljanje, zanemarivanje) ili njihov zajednički život više nije moguć (odvojeni život roditelja) ili, pak nikada nije ni postojao. Tada država, u zavisnosti od okolnosti, ili određuje roditelja sa kojim će dete živeti i uređuje održavanje ličnih odnosa sa drugim roditeljem ili organizuje alternativne načine staranja, kao što su, na primer, starateljstvo ili hraniteljstvo, jer je, usled izmenjenih okolnosti, taj vid brige o detetu u njegovom najboljem interesu. Kada sve navedene situacije dobiju međunarodno obeležje, onda se zaštita deteta može ostvariti upravo primenom Konvencije.

Pored toga, veza sa Konvencijom UN o pravima deteta jasna je već iz same Preambule Konvencije, kojom je ukazano da njene odredbe u svojoj osnovi imaju upravo Konvenciju UN o pravima deteta i najbolji interes deteta kao primarni kriterijum, koji služe za tumačenje Konvencije.

5. Odnos Konvencije i pozitivnog zakonodavstva Republike Srbije

Zakon o rešavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja („Službeni list SFRJ”, br. 43/82 i 72/82 – ispr, „Službeni list SRJ”, broj 46/96 i „Službeni glasnik RS”, broj 46/06 – dr. zakon) ne omogućava onaj stepen zaštite dece koji bi se postigao pristupanjem Republike Srbije Konvenciji. Naime, navedeni zakon ne sadrži odredbe o nadležnosti i merodavnom pravu za hraniteljstvo ili građanskopravnu zaštitu od nasilja u porodici (što može biti obuhvaćeno Konvencijom). Takođe, uobičajeno boravište deteta nije kriterijum ni za određivanje međunarodne nadležnosti domaćih organa ni za određivanje merodavnog prava u pogledu starateljstva ili odnosa roditelja i dece. Kriterijum nadležnosti je prebivalište ili državljanstvo u različitim kombinacijama, dok se merodavno pravo određuje na osnovu državljanstva štićenika, odnosno prebivališta ili državljanstva roditelja i/ili deteta. Pored toga, zakon ne omogućava da se određivanje merodavnog prava prilagodi potrebi zaštite najboljeg interesa deteta u konkretnom slučaju jer ne predviđa klauzulu odstupanja.

S druge strane, konačna verzija Nacrta zakona o međunarodnom privatnom pravu predviđa znatno efikasniju zaštitu dece, oslanjajući se na principe najboljeg interesa deteta i jednakog tretmana dece koja žive u istoj državi, kao i posebnog regulisanja nadležnosti, merodavnog prava i jednostavnog sistema za priznanje odluka o građanskopravnoj zaštiti od nasilja u porodici. Ipak, Konvencija daje optimalni sistem zaštite dece, jer omogućava oslanjanje na ustanove koje nije moguće predvideti nacionalnim izvorima međunarodnog privatnog prava, zato što iziskuju međunarodnu saradnju – reč je o ustanovi transfera nadležnosti, sistemu priznanja *ipso iure* i sistemu saradnje posredstvom centralnih organa. Konačno, tvorci Nacrta zakona o međunarodnom privatnom pravu se u pogledu merodavnog prava za zaštitu dece pozivaju, u slučaju ratifikacije, na Konvenciju.

III. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti finansijska sredstva u budžetu Republike Srbije.

OBRAZLOŽENJE
RAZLOGA ZA DAVANJE OBAVEŠTENJA IZ ČLANA 45. KONVENCIJE O
NADLEŽNOSTI, MERODAVNOM PRAVU, PRIZNANJU I IZVRŠENJU ODLUKA I
SARADNJI U MATERIJU RODITELJSKE ODGOVORNOSTI I MERA ZA ZAŠTITU
DECE

U skladu sa članom 45. stav 1. Konvencije, Republika Srbija će obavestiti Stalni biro haške konferencije za međunarodno privatno pravo da je ministarstvo nadležno za porodičnu zaštitu centralni organ Republike Srbije nadležan za izvršavanje obaveza koje mu nalaže Konvencija i za prijem zahteva predviđenih čl. 8, 9, i 33. Konvencije.

Razlozi za davanje obaveštenja

Članom 3. Konvencije određene su mere koje nadležni organi države ugovornice preduzimaju u cilju zaštite ličnosti i imovine deteta. Kada su u pitanju mere iz Konvencije koje se odnose na sticanje, vršenje, prestanak, ograničenje i prenošenje roditeljske odgovornosti, prema Porodičnom zakonu („Službeni glasnik RS”, br. 18/05 i 72/11) o izricanju, promeni i prestanku tih mera odlučuje sud. U hitnim slučajevima, u skladu sa čl. 132. stav 1. i čl. 332. stav 2. Porodičnog zakona, kada detetu treba hitno obezbediti smeštaj u sigurno okruženje izmeštanjem iz porodice i staviti ga pod starateljstvo, odlukama organa starateljstva može se privremeno ograničiti vršenje roditeljskog prava, do donošenja odluke suda o lišenju ili vršenju roditeljskog prava ili zaštite prava deteta. Osim toga, u sudskim postupcima za lišenje i vršenje roditeljskog prava i zaštitu prava deteta, organ starateljstva obavezno daje svoj stručni nalaz i mišljenje.

Kada su u pitanju navedene mere iz Konvencije koje se odnose na starateljstvo, određivanje lica ili organa nadležnih za staranje o ličnosti ili imovini deteta, zastupanje i pružanje pomoći detetu, smeštaj deteta u hraniteljsku porodicu ili u ustanovu za zaštitu dece, nadzor javnih organa ovlašćenih za staranje o detetu nad licem kome je dete povereno na staranje, upravljanje, zaštitu ili raspolaganje imovinom deteta, o njima u Republici Srbiji, na osnovu ovlašćenja iz Porodičnog zakona, odlučuje organ starateljstva.

S obzirom da u Republici Srbiji o primeni većine navedenih mera iz Konvencije odlučuje organ starateljstva, i da taj organ učestvuje u sudskim postupcima u kojima se izriču određene mere iz Konvencije, a da, prema članu 14. Porodičnog zakona, nadzor nad radom i stručnim radom organa starateljstva vrši ministarstvo nadležno za porodičnu zaštitu, i da to ministarstvo, prema članu 16. Zakona o ministarstvima („Službeni glasnik RS”, broj 44/14), obavlja poslove državne uprave koje se odnose na sistem porodičnopravne zaštite, porodicu i decu, pravno je osnovano i celishodno da to ministarstvo bude centralni organ Republike Srbije za izvršavanje obaveza koje nalaže Konvencija. Pritom, treba voditi računa da je, kada se radi o slučajevima otmice dece (čl. 7. i 12. Konvencije), neophodna saradnja ministarstva nadležnog za porodičnu zaštitu sa ministarstvom nadležnim za poslove pravosuđa, koje je centralni organ Republike Srbije za izvršavanje obaveza iz Haške konvencije o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice dece.

Prema odredbama čl. 8, 9. i 33. Konvencije, nadležni organi država ugovornica mogu dostavljati zahteve drugim državama ugovornicama za zasnivanje ili ustupanje nadležnosti u konkretnim slučajevima primene mera koje su određene Konvencijom. Takvi zahtevi se mogu dostavljati neposredno nadležnom organu države ugovornice ili centralnom organu te države. S obzirom da je pravno osnovano i celishodno da ministarstvo nadležno za porodičnu zaštitu bude centralni organ Republike Srbije za izvršavanje obaveza koje mu nalaže Konvencija, taj organ je nadležan i za prijem navedenih zahteva.

OBRAZLOŽENJE
RAZLOGA ZA ODREĐIVANJE ORGANA IZ ČL. 40. STAV 3. KONVENCIJE O
NADLEŽNOSTI, MERODAVNOM PRAVU, PRIZNANJU I IZVRŠENJU ODLUKA I
SARADNJI U MATERIJU RODITELJSKE ODGOVORNOSTI I MERA ZA ZAŠTITU
DECE

Za izdavanje potvrde iz člana 40. stav 3. Konvencije, u Republici Srbiji nadležno je ministarstvo nadležno za porodičnu zaštitu.

Razlozi za određivanje

Prema članu 12. Porodičnog zakona, organ starateljstva obavlja poslove zaštite i pomoći porodici i poslove starateljstva. Takođe, taj organ u skladu sa članom 80. Porodičnog zakona vrši nadzor nad vršenjem roditeljskog prava. U skladu sa navedenim ovlašćenjima, kao i na osnovu ovlašćenja iz relevantnih podzakonskih akata donetih na osnovu Porodičnog zakona, organ starateljstva, pored drugih poslova, obavlja i poslove procene stanja, funkcionisanja, potreba i rizika u porodici, odnosno ostvaruje neposredan uvid u stanje i funkcionisanje porodice, pa je celishodno da taj organ izdaje potvrdu u kojoj se navode svojstvo i ovlašćenja koja su data titularu roditeljske odgovornosti ili licu kome je poverena zaštita ličnosti ili imovine deteta. Međutim, već prilikom deponovanja ratifikacionog instrumenta, neophodno je obavestiti depozitara o kontakt podacima nadležnog organa starateljstva, dakle treba unapred odrediti mesnu nadležnost organa starateljstva da bi se mogli dostaviti kontakt podaci. Član 40. Konvencije, koji se odnosi na ovu potvrdu, podrazumeva dve situacije: 1) u prvoj, Republika Srbija je država uobičajenog boravišta deteta (te se organ starateljstva može vezati za njegovo uobičajeno boravište); 2) u drugoj situaciji, pak, naša nadležnost je zasnovana npr. na osnovu transfera nadležnosti (čl. 8. i 9. Konvencije) ili se radi o hitnim i privremenim merama (čl. 11. i 12. Konvencije), odnosno međunarodno raseljenoj deci (član 6. Haške konvencije), te je nadležnost zasnovana na prisustvu deteta. U svim tim slučajevima, teško je odrediti mesnu nadležnost organa starateljstva već u trenutku kada se daje izjava prilikom deponovanja. Iz tog razloga, celishodno je da za izdavanje potvrde iz člana 40. stav 3. Konvencije, u Republici Srbiji bude nadležno ministarstvo nadležno za porodičnu zaštitu, koje je i centralni organ Republike Srbije nadležan za izvršavanje obaveza iz Konvencije, koje će pravno relevantne činjenice za izdavanje potvrde pribavljati posredno, od organa starateljstva čija će se mesna nadležnost određivati u svakom konkretnom slučaju prema kriterijumima iz člana 40. Konvencije.

OBRAZLOŽENJE
RAZLOGA ZA DAVANJE IZJAVE IZ ČLANA 34. STAV 2. I ČLANA 45. STAV 2.
KONVENCIJE O NADLEŽNOSTI, MERODAVNOM PRAVU, PRIZNANJU I
IZVRŠENJU ODLUKA I SARADNJI U MATERIJU RODITELJSKE ODGOVORNOSTI I
MERA ZA ZAŠTITU DECE

Prilikom deponovanja ratifikacionog instrumenta, u skladu sa članom 34. stav 2. i članom 45. stav 2. Konvencije, Republika Srbija će deponitara, Ministarstvo spoljnih poslova Kraljevine Holandije, obavestiti da je za prijem zahteva drugih država ugovornica za dostavljanje informacija od značaja za zaštitu deteta nadležno ministarstvo nadležno za porodičnu zaštitu, kao centralni organ Republike Srbije za izvršavanje obaveza koje mu nalaže Konvencija.

Razlozi za davanje izjave

Neophodno je da postoji jedinstveni uvid i evidencija dostavljenih zahteva drugih država ugovornica za dostavljanje informacija od značaja za zaštitu deteta, kao i ocena blagovremenosti i sadržine odgovora organa Republike Srbije po tim zahtevima sa aspekta izvršavanja obaveza Republike Srbije koje nalaže Konvencija.

OBRAZLOŽENJE

RAZLOGA ZA STAVLJANJE REZERVE IZ ČLANA 60. STAV 1. KONVENCIJE O NADLEŽNOSTI, MERODAVNOM PRAVU, PRIZNANJU I IZVRŠENJU ODLUKA I SARADNJI U MATERIJU RODITELJSKE ODGOVORNOSTI I MERA ZA ZAŠTITU DECE

Prilikom deponovanja ratifikacionog instrumenta, u skladu sa članom 60. stav 1. Konvencije, nadležni organ Republike Srbije će deponitara, Ministarstvo spoljnih poslova Kraljevine Holandije, obavestiti da Republika Srbija, u skladu sa članom 55. stav 1. Konvencije, zadržava nadležnost svojih organa za određivanje mera za zaštitu imovine deteta koja se nalazi na njenoj teritoriji i pravo da ne prizna roditeljsku odgovornost ili meru koja je nespojiva sa merom određenom od strane njenih organa u pogledu te imovine.

Razlozi za stavljanje rezerve

Mere zaštite imovine deteta na teritoriji Republike Srbije donose sudovi i organi starateljstva. Oni, u skladu sa svojim ovlašćenjima, mogu najbolje oceniti način, sredstva i obim zaštite imovinskih prava deteta, pa je celishodno, sa tog aspekta, staviti rezervu koju dozvoljava Konvencija, odnosno zadržati njihovu nadležnost za određivanje mera za zaštitu imovine deteta koja se nalazi na teritoriji Republike Srbije i pravo da Republika Srbija ne prizna roditeljsku odgovornost ili meru koja je nespojiva sa merom određenom od strane tih organa u pogledu te imovine. Osim toga, prema aktuelnom nacrtu Zakona o međunarodnom privatnom pravu, zadržana je, sem za kratkoročni zakup, isključiva nadležnost domaćih organa za stvarnopravne odnose. Obe navedene rezerve su stavile sledeće države: Albanija, Bugarska, Hrvatska, Kipar, Mađarska, Malta, Crna Gora, Poljska, Rumunija, Rusija, Slovačka, Španija, Ukrajina i Jermenija. Rezervu samo na nadležnost su stavile Latvija i Litvanija, a samo na priznanje mera Švajcarska.